

V I E N Y B Ė

Paveiksluotas Amerikos lietuvių savaitraštis

73 M. 20 N.

BROOKLYN, N. Y.

1959 M. GEGUŽĖS (MAY) 22 D.

Tel. APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Kazys Bradūnas laimėjo Rašytojų Draugijos premiją

Praėjusį šeštadienį Vienybės namuose įvyko Liet. Rašytojų Draugijos premijai skirti juri komisijos posėdis. Komisija, susidedanti iš L. Andriekaus, J. Brazaičio, A. Landsbergio, V. Maciūno ir N. Mazalaitės, balsų dauguma nutarė 1958 metų literatūros premiją skirti poetui Kazui Bradūnui už jo eilėraščių rinkinį "Morenų ugnyš."

Kazys Bradūnas, gimęs 1917 m. Alvito valsčiuje, spaudoje pradėjo rodytis dar beveik būdamas vaikas. Daug pirmųjų bandymų atspausdino Karys. Literatūriškai sustiprėjo Bern. Brazdžionio redaguojamuose Ateities Spinduliuose. Dar gimnazijoje besimokydamas, pateko į literatūros žurnalą — Pradalgės. Pirmas jo eilėraščių rinkinukas (sonetai) "Vilniaus varpai" buvo išspausdintas vokiečių okupacijos metu nelegaliai, todėl negalėjo pilnai pasirodyti viešumoje (tremtyje, jau legaliai, buvo išleista jo antroji laida). Platesnė visuomenė Bradūną pažino iš jo rinkinio "Svetimoji duona," išleisto Vokietijoje tuo po karo ir laimėjusio premiją. Bradūnas — grynai lietuviškas poetas tiek forma, tiek turiniu. Jo poezijos tikslas — atskleisti tautos dvasią, kuri, jo paties žodžiais tariant, "nuostabaus primityvo formoje glūdi mūsų tautosakoje, tautodailėje ir visą būitį persunkiančioje grožio magikoje."

Laimėtoji premija K. Bradūnui bus įteikta ši sekmadienį, gegužės 24 d., New Yorke, Baltų Laisvės Namuose (Baltic Freedom House), 131 East 70th Street. Literatūrinėje programoje, be laureato, dar dalyvaus svečiai rašytojai — Birutė Pūkelevičiūtė ir Faustas Kirša — vietiniai — Kotryna Grigaitytė ir Leonardas Žitkevičius.

DABAR

JUOZAS TYSLIAVA

Kalbant apie rusiškas raides...

Beveik prieš šimtą metų toks generalgubernatorius Muravjovas mūsų seneliams norėjo užkarti "abėcėlę žemaitiškai-lietuvišką," kuri, kaip iš šio knygos viršelio pavyzdžio matysite, nebuvo nei žemaitiška, nei lietuviška.

Tai buvo rusiškos raidės, kurios "šiaurės-vakaro šalies" gyventojui turėjo reikšti ne tik savo tautos, bet ir savo gimtojo krašto vardo išsižadėjimą...

Tai buvo tais pačiais metais, kada po didžiojo sukilimo Lietuvoje ir Lenkijoje, kaip ir aną savo baisumais dar gyvą mūsų atminime vasarą, prasidėjo trėmimai į Sibirą...

Dabar, jeigu tikėti gandams, Lietuvai norima gražinti ta patį Muravjovo "abėcėlę," kuri savo ženklais lietuviui primena ne tik 40 metų trukusią kovą dėl spaudos laisvės, bet taip pat korimūsus, saudymus ir trėmimą.

АБЕЦЕЛЕ

ЖЕМАЙТИШКАЙ-ЛІТУВИШКА.

Ишла́та пар неакима Ю Милестас Вираўсiон
Редантoн шяўрес-вакаро шаакс

М. Н. МУРАВЬЕВА.

ВІЛЬНЮЕ.

Спаўстувас А. КИРКОРА.

1994.

Abejoju, ar net toks Sniečkus, anąmet išsiziojęs ir tuo pat užsičiaupęs apie caro laikų "teigiamą įtaką Lietuvai," to norėtų.

Vargiai, ar nors vienas iš dabartinių komunistų, savo širdies gilumoje norėtų tokio meškos patarnavimo.

Kita vertus, nežinia, kada velnias idioto širdyje arkliau žvengia.

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS VALDYBA laike posėdžio įvykusio praėjusį šeštadienį Vienybės namuose. Iš kairės į dešinę: (sėdi) Juozas Tysliava, Kotryna Grigaitytė-Graudienė. Stovi: Leonardas Žitkevičius, Paulius Jurkus, Pranas Naujokaitis, Algis Landsbergis, Stepas Zobarskas. Šiame posėdyje LTD valdyba ir Juri Komisija tarėsi dėl literatūrinės premijos įteikimo iškilnių, kurios įvyksta ši sekmadienį.

V. Maželio nuotrauka

PASAULYJE

• Chruščiovas grupei amerikiečių Maskvoje pareiškė, kad Genevos konferencija turi pasisekti, arba "mes nebūtume sutikę joje dalyvauti." Sovietai nepradės karo, ir joks lunatikas Jungtinėse Amerikos Valstybėse jo nepradės. Laisvų rinkimų planas abiejose Vokietijose esąs nerealistinio galvavimo padarinys. Užsienio reikalų ministeriai turės suvalgyti daug druskos. "Ir mes," kalbėjo Chruščiovas, "esame pasiruošę suvalgyti daugiau negu tą, jei bus reikalinga."

• Genevos konferencijoje Sovietų Sąjunga pasiūlė Vakarams tris būdus Berlyno klausimui išspręsti. Nė vienas jų būdų nėra Vakarams priimtinas. Sovietų pasiūlymai: 1) vakariečių įgulų atitraukimas iš Vakarų Berlyno; 2) sovietinių pajėgų prijungimas prie vakariečių įgulų; 3) vakariečių įgulų pakeitimas neutraliomis pajėgomis.

• JAV valstybės departamentas paskelbė, kad buvęs valstybės sekretorius John Foster Dulles nuolat slėpnėja.

• Prezidentas Eisenhoweris sutinka, kad Amerika padėtų Anglijai gaminti atominius ginklus, o Prancūzijai — atominį povandeninį laivą.

• Jugoslavijos Tito nutaręs panaikinti mirties bausmę už visus nusikaltimus, išskyrus nusikaltimus prieš valstybę ir saugumą. Korimo bausmė esanti pakeista sušaudymo bausme.

• New Yorko sanitacijos departamentas šiuo metu sustiprino kovą prieš gatvių šukšlintojus. Paskutiniu metu "pričiupo" 1,362 asmenis, iš jų 234 Brooklyne.

Ką sako SLA prezidentas P. P. Dargis ir sekretorius dr. M. J. Vinikas

Vienybės bendradarbis kreipėsi į P. P. Dargį ir dr. M. J. Viniką, Susivienijimui Lietuvių Amerikoje vadovaujančius asmenis, kurie atsakė į pateiktus klausimus.

— Susivienijimas vykdo naujų narių prirašymą. Koks yra tokio vajeaus tikslas?

— Kiekviena organizacija, — pradėjo pasikalbėjimą P. Dargis, — taigi ir Susivienijimas Lietuvių Amerikoje nori padidinti narių skaičių. Toks yra vajeaus tikslas siauresne prasme. Bet kalbant apie vajeaus tikslą plačiau, mes siekiame apjungti daugiau lietuvių bendriems tautiniams ir kultūriniais darbams. Susivienijimas, jungdamas įvairių pažiūrų lietuvius, savo veikla per eile metų daug pasitarnavo mūsų tautai. Todėl visai suprantama, jog norime tuos darbus tęsti ir ateityje. Tam reikalui turime didinti savo jėgas, įjungti ir paruošti naujus žmones, kad mūsų organizacija galėtų, kaip koks gyvas kūnas, eiti iš kartos į kartą.

— Tokiame darbe gali būti labai reikšmingas jaunimo vaidmuo. Kas planuojama jo organizavimo reikalais?

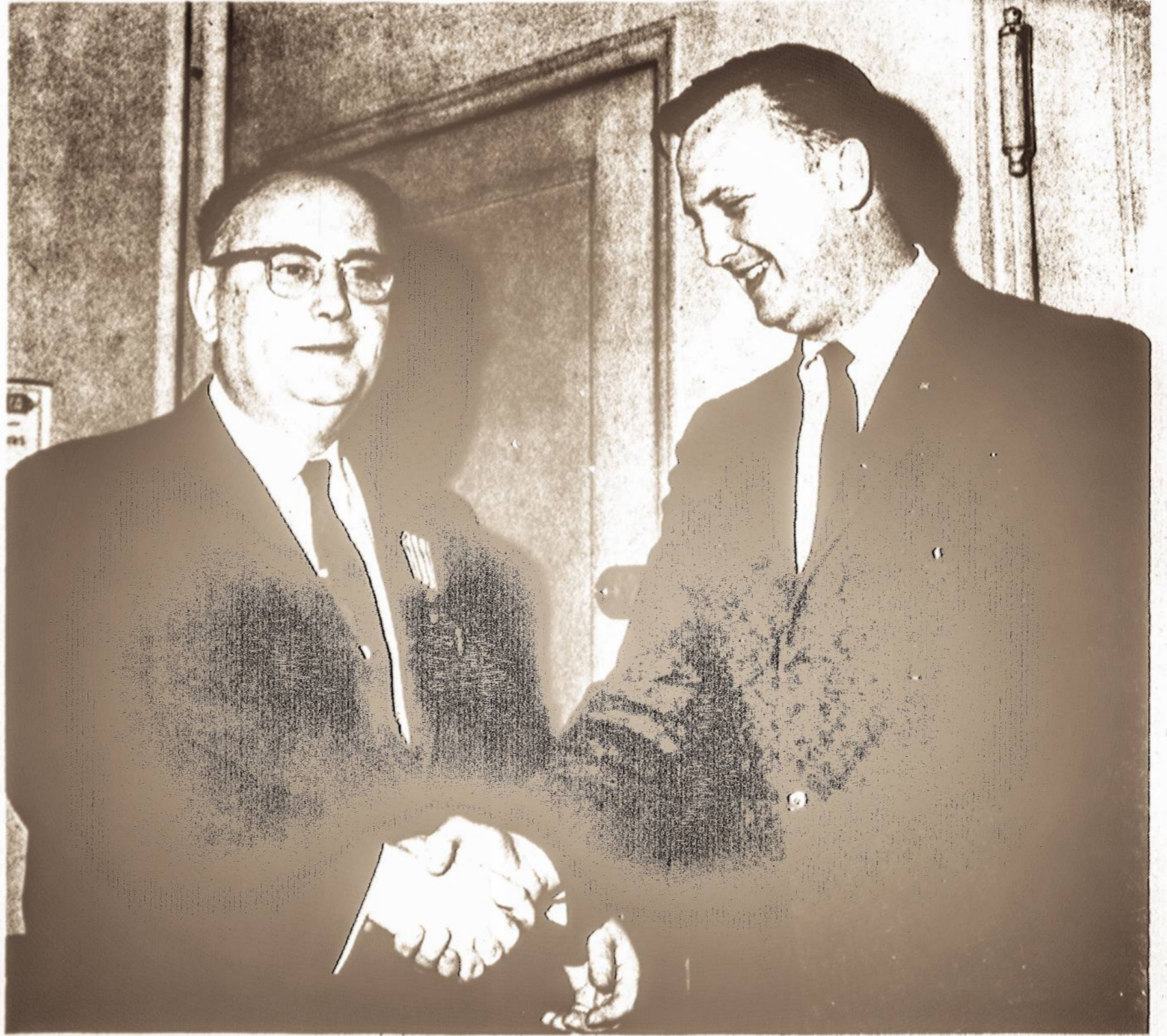
— Mūsų organizacijai visada rūpėjo ir rūpi jaunimo įtraukimas į lietuvišką veiklą. Tiems reikalams kiekvienas SLA seimas išrenka Jaunuolių

Komisiją. Dabar ši komisija yra praplėsta: praėjęs seimas vieną komisiją išrinko Amerikai, kitą — Kanadai. Neseniai įvykusiame bendrame komisijos posėdy buvo nutarta leisti jaunimo reikalams laikraštį. Jis eis kaip mėnesinis SLA organo Tėvynės priedas. Laikraštį gaus SLA nariai ir nenariai, ypač bus rūpinamasi jį paskleisti jaunimo tarpe. Šiam leidiniui tvarkyti komisija išrinko iš savo tarpo redakcinį kolektyvą. Laikraštis bus leidžiamas lietuvių kalba, bet vienas kitas straipsnis bus ir anglų kalba. Tuo norima pasiekti lietuvių kilmės jaunimą, nemokanti gimtosios tėvų kalbos.

— Toliau Jaunuolių Komisija savo darbuose numatiusi plėsti SLA jaunuolių kuopų tinklą. Prie kaikiurių kuopų jau dabar veikia jaunuolių skyriai, kaip New Yorke, Chicagoje arba Kanadoje prie Vyties Sporto Klubu. Visi turėtum suprasti gerus Jaunuolių Komisijos pasiryžimus ir patalkininkauti plečiant SLA veiklą jaunuomenėje, o kartu padėti jaunimui pasirošti gyvenimui.

— Kalbant apie pasirošimą gyvenimui, kokią konkrečią pagalbą Susivienijimas jaunimui teikia?

— Susivienijimas turi seną tradiciją padėti jaunuomenei, einančiai mokslą. Tuo tikslu studentams yra duodamos sti-

POVILAS P. DARGIS, SLA prezidentas (kairėje), kuriam Algis Banevičius, Lietuvos Skautų Brolijos Atlanto Rajono vadeiva, praėitą sekmadienį už nuopelnus skautybei įteikė skautų medalį. Tai įvyko SLA penktojo apskrities suvažiavimo metu, SLA centre, New Yorke. Savo kalboje SLA prezidentas P. P. Dargis pasiūlė skautams organizuoti SLA globoje.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

pendijos. Nemaža dalis studentų SLA stipendijomis jau yra pasinaudoję. Iš jų tarpo nevieną profesionalą dabar Susivienijimas turi nuoširdžiu savo darbų talkininku. Šiandien Susivienijimas turi savo stipendininkų ne vien Amerikos, bet ir Europos aukštesiose mokyklose. Šiuo metu Moksleivių Fondas turi išdalinęs studentams stipendijų apie 10,000 dolerių. Dabar planuojama tą fondą padidinti. Manom, kad ir SLA kuopos savo laisvu apsisprendimu prie to fondo praplėtimo prisidės, — pareiškė P. P. Dargis.

— Kaip apdraudos organizacija, kokius pagerinimus Susivienijimas daro apdraudų srityje?

— Į šį specialų klausimą atsakė SLA sekretorius dr. M. J. Vinikas:

— Susivienijimas teikiama apdraudomis turi tikslą padėti savo nariams, todėl pačias apdraudas nuolat stengiamės priderinti prie naujai išskylančių gyvenimo reikalavimų. Prieš keletą metų buvo praplėstas Ligoje Pašalpos skyrius: prailgintas pašalpos mokėjimo laikas sergant ir padidinta pačios pašalpos suma. Neseniai įvesta

staigaus žuvimo nelaimingame atsitikime apdrauda už kurią duoklės yra ypatingai mažos. Turiu pažymėti SLA apdraudų didelį lankstumą. Jomis gali pasinaudoti ne tik pašalpgavys, bet, reikalui esant, ir pats narys. Įvedėm 10 metų taupomąją apdraudą, kuri yra labai naudinga vaikams arba jauno amžiaus asmenims. Tokia apdrauda, kaip koks banko indėlis, tenka pačiam nariui ir būna stambia parama jaunuolio gyvenimo pradžiai. Dabar daromas labai naudingas papildymas viso amžiaus apdraudos, (Nukelta į 9 psl.)

LIETUVIŲ VADOVAUJAMA ISTEIGTA 1924 M.

Schuyler Savings & Loan Association

24 DAVIS AVENUE KEARNY, N. J.

Atdara kasdien, išskyrus šeštadienį, šventadienius, nuo 9 v. r. iki 3 val. p. p. Penktadienį vakarais nuo 6 iki 8:30 v. v.

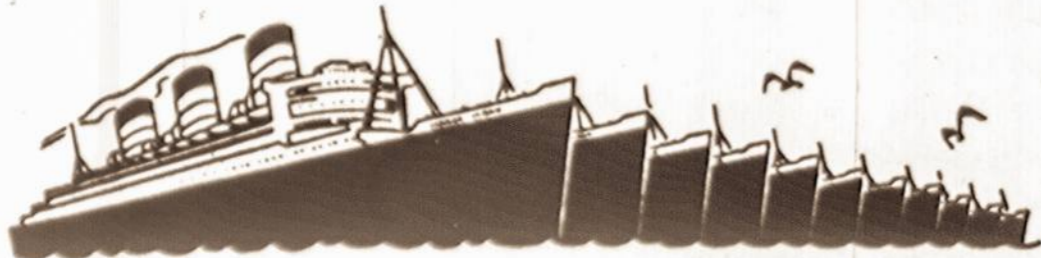
KAPITALAS \$1,860,000 MOKAMA 3¼%
Apdrausta iki 10,000 Telefonas WY 1-7260

Trečiokas Agency

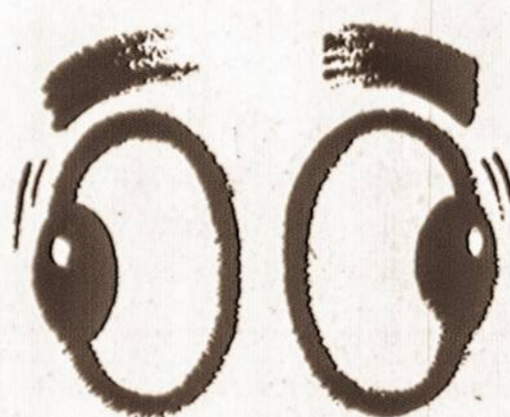
SENIAUSIA LIETUVIŠKA AGENTŪRA

KELIONĖS - visokiomis susisiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Įvairiausios ekskursijos. Sudaromi ir ir tvirtinami imigracijos bei kelionių dokumentai.
PINIGAI - su pilnu užtikrinimu siunčiami į visus pasaulio kraštus, įskaitant ir rusų okupuotus. Persiuntimas į Lietuvą iki \$300 kainuoja \$1.65. Už \$1 išmoka 10 rublių.
APDRAUDA - visokiausios rūšies sutvarkoma per geriausias ir tvirčiausias kompanijas.
NUOSAVYBIŲ - pirkimo, pardavimo ir finansavimo reikalais sąžiningas patarnavimas.
FEDERALINIŲ MOKESČIŲ - Income Tax - paruošimas.

Albinas ir Kazys Trečiokai
311 WALNUT STREET, NEWARK 5, N. J.
Telefonas MArket 2-4867

LOOK BOTH WAYS

Walking or driving, keep alert.
Automobiles kill people.
We like people.
Want you to stay alive.
Your protection is our business.

Albert H. Peters

GENERAL INSURANCE
116-55 QUEENS BLVD.
FOREST HILLS, N. Y.
VIRGINIA 3-1477

Agency for
HARTFORD ACCIDENT AND INDEMNITY COMPANY
Hartford, Connecticut
© 1958 N. A. & L. CO.

Three Joe's Service Station, Inc.

Trys Juozai - visi trys lietuviai - rūpestingai, sąžiningai ir pigiau patarnaus jums, jei tik jūsų automobilui reikalingas bet koks - didelis ar mažas - patarnavimas.

COMPLETE AUTOMOTIVE REPAIRS

85-42 WOODHAVEN BLVD. WOODHAVEN, N. Y.
(86th Avenue kampas, prie Jamaica Avenue)
Telefonas Virginia 6-9683

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEWey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

Lietuviškoje Chicagoje

SLA rūmų reikalai

Atsisakyta nuo projekto į statybą investuoti pusę milijono. Žuko knyga sukėlė susierzinimo.

H. Radauskas išsikėlė į Washingtoną.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje yra pasiryžęs Chicago Marquette parko rajone pasistatyti visuomeninio pobūdžio rūmus, kurių ten labai trūksta. Pirminis projektas statyti tokius rūmus net už pusę milijono dolerių atkritęs. Dabar esą galvojama apie pigesnius. Tačiau salė vistiek turėsianti būti labai didelė — 1,500 žmonių. Atitinkamą komisiją tiems reikalams spręsti sudaro dr. S. Biežis, A. Mikuziūtė ir N. Gugienė. Galutinį sprendimą padarys SLA pildomoji taryba š. m. rugpjūčio m.

Plk. A. Žuko "Žvilgsnis į praeitį" sukėlė didelio nepasitenkinimo blogai aprašytų karininkų tarpe... Ryšium su autoriaus teigimais, kad "kaikurie tautiečiai, grįžę iš Rusijos, patys pasikėlė į karininkų laipsnius, Chicagoje nurodoma, kad ir pats autorius neteisingai skelbiasi baigęs Vilniaus karo mokyklą. Ten tebuvo tik junkerių mokyklą, į kurią buvo priimami baigę 4 klases. Į tikras Rusijos karo mokyklas buvo priimami tik baigę gimnazijas. Juo tolyn į mišką, juo daugiau medžių.

Žinomas poetas Henrikas Radauskas išsikėlė iš Chicago į

Washingtoną, D. C., kur gavo vietą Kongreso Bibliotekoje. H. Radauskas lietuviškos Chicago "viešame" gyvenime dalyvavo, jei taip galima išsireikšti, netiesiogiai. Jei jis kuriame mūsų vaidinimų ar koncertų išsėdėdavo iki galo, rengėjai labai džiaugdavosi, girdi, vaidinimas ar koncertas nebuvęs blogas — Radauskas išsėdėjo. Kurį laiką kažkodėl buvo manoma, kad Radauskas kai kuriais kultūriniais klausimais pasisako. Naujienose Marijės Žičkutės vardu. Tai buvo taip įkyriai teigiama, kad Radauskas turėjo paskelbti laikraščiuose, jog jis nesinaudoja ta slapyvardė. Po to susidomėjimas "Žičkutės" straipsniais sumažėjo iki nulio.

• Vienybėje paskelbtas A. Simučio straipsnis apie Aleksandrą Karolį Kuršį (pirmąjį lietuvių mokytoją ir gydytoją Amerikoje) sukėlė susidomėjimą ir Lietuvoje.

• Sovietu parodoj, atidaroj birželio 30 d. New Yorke, būsiaj eksponuojami ir lietuviškai gaminiai. Gabūs meistrai iš "lietuviško aukso" (gintaro) sukūrę nemažą gražių dirbinių. Į parodą jau esą išsiųsti ir lietuviški audiniai.

ŠV. PHILOMENOS BAŽNYČIOS PRESBITERIJOS MODELIS

Šv. Philomenos parapija, 1921 No. Kedvale Ave., Chicagoje, buvo paskelbusi konkursą perdekoruoti savo bažnyčią. Į konkursą buvo pakviestos trys amerikiečių firmos ir Valeškos Bažnytinio Meno Studija. Konkurso Jury Komisija priėmė dail. A. Valeškos pasiūlytą projektą, kaip meniniai geriausiai išspręstą. Bažnyčia bus

perdekoruojama pagrindinai: visi vidaus įrenginiai daromi nauji, išskyrus suolus, kurie bus atnaujinti. Presbiterijos altoriai, grindys ir sienos bus padengtos marmoru, fone didinga 30 x 40 pėdų mozaika, ir šone didelis vitražas. Taip pat šoniniai altoriai, klausyklių sienos ir mažieji altoriai su 40-ties šventųjų keramikinėm skulptū-

rėlėm bus iš marmoro. Skulptūra bus iš marmoro ir bronzos. Visos detalės, kaip tabernakulio lempa, kiti apšvietimai, žvakidės ir kt. bus daromos specialiai, originaliai. Šiame darbe nebus jokio standartinio fabriko. Mozaika ir kiti darbai didesnė dalis atliekama studijoje, o marmoro, bronzos ir auksakalstės — Italijoje.

**PASKUTINIS DIVIDENDAS
PAKELTAS IKI**

3 1/4% metams

(3% reguliarus ir 1/4 extra)

**SKAIČIUOJAMAS
METŲ KETVIRČIAIS**

Taupyk čia - Daugiau uždirbsi! - NELAUK!

**THE Kings County
SAVINGS BANK**

Incorporated 1860

2 PATOGIOS ĮSTAIGOS:

125 Broadway prie Bedford Avenue
539 Eastern Parkway prie Nostrand Ave.
Member Federal Insurance Corporation

Joseph Andrusis Insurance

Perkant - parduodant namus, ar išnuomojant butus, įvairiausiais apdraudos reikalais, federalinių ir valstybinių taksų (Income Tax) užpildyti, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders),

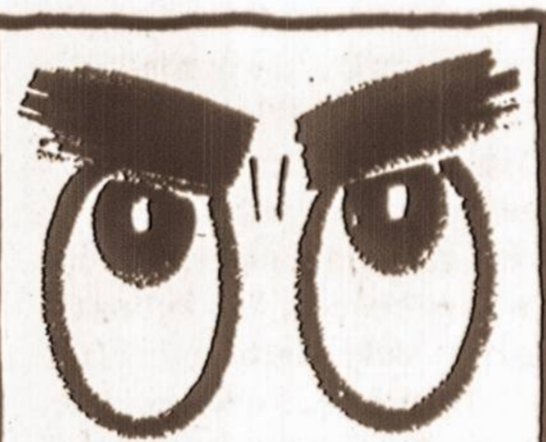
KREIPTIS

HAVEN REALTY

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.

Telefonas: Virginia 7-4477

Kasdien 9 val. ryto iki 9 val. vak.
Sėkmadieniais 1 val. p. p. iki 5 val. vak.

**WATCHING
YOU?**

BURGLARS are on lookout.
Perhaps watching your home ...
Right this minute!
Don't take chances.
You need Burglary Insurance!
Call us ...
Right this minute!

Albert F. Peters

116-55 QUEENS BLVD.
FOREST HILLS, N. Y.
VIRGINIA 3-1477

Agency for
HARTFORD ACCIDENT and INDEMNITY COMPANY
Hartford, Connecticut
© 1958 N. A. & I. CO.

OSTERVILLE MANOR, INC.

Vasarvietė, kurioje Jūs praleisite atostogas,
būsate patenkinti.

Mūsų šukis - vasarotojui duoti pilnų poilsį.

Ši vasarvietė naujai atremontuota, turi 60 kambarių su
visais poilsiui reikalingais įrengimais.

Dėl smulkesnių informacijų ir kambarių užsakymo
kreiptis šiuo adresu:

Osterville Manor, Inc.

Osterville - Cape Cod, Mass. Tel.: Garden 8-6911

Kur geriausiai praleisti atostogas?

Aišku, kad garsiajame CAPE COD - OSTERVILLE,
MASS. kurorte prie atviro Atlanto vandenyno puikaus
LONG BEACH pliažo ir pušų parko pavėsyje gražiausioje
lietuviškoje vasarvietės viloje

AUDRONĖ

87 East Bay Road, Osterville, Cape Cod, Mass.

Šiais metais svečių patogumui patobulinta ir pritaikinta
atostoginiam poilsiui ir ramybei atidaroma vasarajimui nuo
šeštadienio BIRŽELIO 13 d. iki RUGSEJO mėn. pabaigos.

Iš kalno kreiptis:

Dr. E. Jansonas, 47 Thomas Park, S. Boston 27, Mass.
Tel. AN 8-7771, arba nuo birželio mėnesio --
AUDRONĖ - JANSONAS, 87 East Bay Road,
Osterville, Cape Cod, Mass. Tel. GA 8-2748.

PAVASARIS KALNUOSE. Vienybės bendradarbis, poetas ir meno kritikas Aleksis Rannit (kairėje) ir dailininkas Adomas Galdikas atostogauja Andes, N. Y., Catskill kalnuose. Dešinėje Sofija Kraunajienė, Druskonie Hall savininkė. Aleksis Rannit šiomis dienomis buvo išrinktas American Society of Aesthetics nariu (ši organizacija priima naujus narius tikrai visuotinio susirinkimo balsavimu). A. Rannit rašo angliškai studiją apie M. K. Čiurlionį. Prof. Adomas Galdikas intensyviai ruošiasi savo naujai parodai.

NULAUŽTOS ŠAKOS BŪKLĖJE

„Atodrėkis“ Sovietų Sąjungoje sumaišė išeivių politines ir kultūrinės kortas, bet kartu ir paryškino emigracijos kultūrinį uždavinį: paremti tas kultūrinės pastangas, kurios nūdienėje Lietuvoje yra neįmanomos.

Kaip ir reikėjo tikėtis, mažiausias sovietinio režimo sušvelnėjimas sudavė mirtiną smūgį emigracijos „organizuo-tam“ politiniam ir kultūriniam gyvenimui. Jis sugriuvo kaip kortų namelis, nes iš tikro jis ir nebuvo rimtas pastatas, o tik nerealių svajonių reizgynys. Lengva buvo sukauti apie Lietuvos išlaisvinimą, kai „geležinėje uždangoje“ nebuvo nė vieno plyšio. Galima buvo su-prasti tuos, kurie siūlė lietuvybę iš naujo užzeldinti šiame krašte arba net steigti „atsarginę Lietuvą“ džiunglėse, kai sklido žinios apie masinius trė-mimus ir smarkią gimtojo krašto rusifikaciją. Po Stalino mirties prasidėjęs režimo „ato-drėkis“ ir šiokių tokių ryšių su kraštu atstatymas visą situaciją pakeitė. Kai neseniai Chica-goje lankėsi sovietinis Nr. 2 A. Mikojanas, vieni lietuviai dar ruošė jam priešiškas de-monstracijas, kiti... pas jį nuskubėjo su prašymais išleisti Lietuvoje likusius artimuosius. Jau vien tas pavyzdys rodo visą susidariusios situacijos su-dėtingumą.

Dar komplikuočiau kultūri-nėje srityje. Jei iš Lietuvos pvz. galima gauti pakenčiamų knygelių vaikams, kam gi leis-ti panašią literatūrą čia? Kam sielotis dėl paprastų dainelių išleidimo čia, jei gaidas gali-ma gauti iš Lietuvos? Tokia būklė, suprantama, ištraukė iš po kojų dirvą „bendruomeni-ninkams“, kurie norėjo atkurti kažką panašaus į totalinės val-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

stybės organizaciją, dirguo-jančią ir kultūrinius dalykus. Jei pačioje Lietuvoje yra įma-nomos tam tikros kultūrinės pastangos, nėra reikalo išeivijai nertis iš kailio, tas pačias pastangas kartojant išeivijoje, reikia tik pasinaudoti tėvynėje likusių tautiečių pastangų re-zultatais.

Tai suprantama ir logiška išvada iš susidariusios padėties. Kiek kitaip atrodo pasiūlymai, kaip pvz. mūsų anksčiau minė-tame V. Trumpos str. AIDUO-SE ir iš dalies J. Kreivėno DARBE, išeiviams, ir tai orga-nizuotai, dalyvauti Lietuvos kultūriniam gyvenime. Tą pro-blemą anksčiau negu DARBAS ir AIDAI, nors ir netiesiogiai, palietė frontininkų Į LAISVĘ p. m. gruodžio m. 16 – 17 nu-meryje. Ten A. Maceina, kal-bėdamas apie baltų emigracijos europinį uždavinį, štai ką kon-statuoja:

„Bolševizmas kaip kultūri-nis reiškinys sykiu yra ir revo-lucinis. Jis laiko save žmo-nijos istorijos naujo periodo objektyvizacija (išikūnijimu) ir dėl to reiškia pretenzijas bū-ti vienintele tikra ateities kul-tūra. Taigi tikra ir taikinga koegzistencija tarp Vakarų ir bolševikinės kultūros yra nega-lima.“

Sovietų Sąjungoje, kurios dalis yra ir nūdienė Lietuva, visos kultūrinės pastangos yra palenktos vienam tikslui – bolševizmo naudai. Pasitaiko

išimčių ir jų vis daugėja, pvz. ne visi meno ir mokslo kūriniai tarnauja bolševizmui, tačiau tos išimtys vis tiek dar nepa-keičia generalinės linijos tai-syklės. Ir jei mes panorėtumė, kaip siūlo AIDUOSE Trumpa, ką nors iš išeivijos kūrybos „eksportuoti“ Lietuvon, kom-partija pirmiausia spręstų kla-simą, kokia iš to nauda bolševizmui. Viena kita knyga, vaizduojanti „sunkų“ gyvenimą Jungtinėse Amerikos Valstybė-se, galėtų būti, žinoma, kom-partijos su džiaugsmu sutikta, tačiau dauguma mūsų išeivijos tikrų meno kūrinių nebūtų Lie-tuvon išleista dėl tos paprastos priežasties, kad jos atstovauja toms meno kryptims ar sro-vėms, kurias bolševikai laiko „išsigimusiom“, neatitikan-čiom oficialiaus „socialistinio“ realizmo reikalavimų. Iš daili-ninkų sovietinėje Lietuvoje pvz. pasisekimo galėtų turėti tik mūsiškiai „gubizmo“ atsto-vai... kurių mes patys nenori-me pripažinti menininkais. Pa-našiai ir su muzikais.

Ir to labai lengva padaryti išvada ir apie emigrantų kul-tūrinius uždavinius. Mes nega-lime sukurti naujos Lietuvos, tam neturime nei jėgų, nei pa-galau ir reikalo. Lietuva dar gyva, nors ir pavergta. Ji dar alsuoja ir kvėpoja lietuviškai. Jei sutikti su A. Maceina, tai ir Rusiją yra iki tam tikro laipsnio Europos kultūros įta-koje, o Europoje „vienybė“ reiškiama ne atskirų individų ar tautinių skeveldrų suliejimu į naują tautą, kaip tai, sakysim,

Penki stulpai ir amžinieji įstatymai

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Kaikurie galvosūkiškai suka žmonijai galvas tūkstančius metų. Todėl 1957 metais para-šytoji A. Landsbergio drama „Penki stulpai turgaus aikštėje“ iš dalies giminiuojasi su 441 metais prieš Kristų sukurtą senovės graiko Sofoklio trage-dija „Antigonė.“

„Penki stulpai“ dar neiš-spausdinti, bet susilaukė pre-mijos, buvo vaidinami, o da-bar ruošiami amerikiečių sce-nai New Yorke. Jau sukėlė gausių ir net atrių vertinimų spaudoje.

Moderniąją dramą ir seno-vės tragediją, rodos, sieja fak-tas, kad už idealus žuvusių kū-nai „išniekinami“, uždrau-džiant jų dorą palaikymą. Šią priemonę nugalėtojai prispau-dėjai kerišija „maistinkams“ ir gsdina gyvuosius.

Būtų įdomu patirti, kas J. Saulį (kaip Liet. Enciklopedija pasakoja) „Antigonę“ paskatino išversti ir Tilžėje 1903 metais (spaudos draudimo laikais) iš-leisti V. Kudirka mums paliko aiškinimų, kodėl vertęs vokie-čio Schillerio dramą „Vilius Tell“ ir romantinę tragediją „Orleano Mergelė.“ Pirmoji vaizdavo šveicaro didvyrio ryž-tą išlaikyti tautos laisvę, bet ji pasirodė užraiškai per daug aristokratinė. Jam labiau pati-kusi „Orleano Mergelė“, kaip demokratiškesnė, turbūt dėl to, kad vaizdavo paprastos prancū-zės mergelės ryžtą išlaisvinti tautą nuo engėjų. Ar paliko Saulys kur užrašų kodėl „Anti-gonę“ tuo metu vertęs? Ir iš ko vertė: ar graikų originalo, ar

kitakalbio (rusų, vokiečių, lenkų) vertimo? Jei iš graikų, ar padėjo jam menamasis mūsų kalbos panašumas (senovės graikų lengviau rasti Sofoklio augštai poezijai atitikmenų mūsiškėje kalboje? Deja, nėra po ranka knygelės patyrinėti. Senųjų „Vienybės Lietuvosninkų“ leidėjų (J. J. Paukštys and Co.) knygyno katalogas, rodos, iki 1920 metų skeibė „Antigonę“ savo sąrašė ir, kiek prisimenu, ilgus metus turėjo lentynose 3 egz. Mūsų vaidintojai jų ne tik nepirko, bet niekur „Antigo-nės“ scenoje nesuvaldino.

Pasaka gi štai kokia. Prieš tėvynės „okupantą“ dėdė Kreo-ną (kuris sostą teisėtai paveldi po brolio Edipo mirties) kardą „maistinkų“ pakelia Polyni-kis. Jis puolime žūna ir nužudo brolių Eteoklį, dėdė gynusį. Po-lynikis paskelbiamas „išdavi-ku.“ Jis nubaudžiamas mirti-mi. Kreonas (sako palikti jo kūną lauke šunims sudraskyti. Eteoklį gi su didelėmis iškil-mėmis palaikoma. Dėdės valdo-vo žiaurus įsakymas (kuris, be to, priešingas ir to meto graikų tikybiniamis įsitikinimams – „dievų valia“) sukrečia brolių mylinčią seserį Antigonę. Ji Polyniki aprauda ir bent žemė-mis pridengia. Kreonas ją pas-merkia gyvą į uolą (mūryti, tačiau ji pati nusižudo. Ateina dievų kerštas. Kreono sūnus, kuris Antigonę myli, jos lavoną apkabinęs, nusižudo. Karalienė motina, tai išgirdusi, vyrą val-dovą keikdama, nusižudo. Už tironišką užgaidą ir pastangą valstybinį autoritetą palaikyti, Kreonas brangiai užmoka.

Šia tragedija Sofoklis Anti-gonę siūlo žmonijai idealu ir siekia pavaizduoti žmogaus dvasios didingumą.

Sesuo Ismenė, nors širdyje jaučia Antigonės nuosprendžio teisingumą, nori gyventi ir bijo eiti prieš valdovo įsakymą. Sa-ko: „Tik pagalvok, Antigone: mes moteriškos; ne mums prieš vyrus kovoti; mūsų valdovai galingesni negu mes; turime klausyti; tegul brangus numirė-lis man dovanoja, bet negalau prieš įsakymus eiti; būtų pami-šimas tai daryti.“

Antigonė atsako: „Jei taip, tavo pagalbos ir neprašau, ir pasitūlomos atsisakyčiau. Eik savo keliais – aš brolių palaido-siu! Jei už tai mirsiu, kokia būsiu laiminga! Juk mane nu-baus už pagarbos atidavimą. Džiugiai gulsiu greta brolio. Mūsų dienos pertrumpos gyvųjų užgaidoms tenkinti, bet turime visą amžinybę kritusiems my-lėti. Man bus ramu. O tu gy-venk sau, jei nori – gyvenk ir nepildyk gyvenčiųjų dangaus įstatymų!“

(Nukelta į 7 psl.)

KAS BUVO TA PRANAČIŲ JULĖ

Galbūt Pranačių Julė kilo iš šeimos, kurioje buvo buvę kunigų, gal gerų ir garsių, o gal ir ne. Bet tai nesvarbu. Mums svarbu pažinti ir suprasti pačią Pranačių Julę. Ta dalis jos gyvenimo, kuri mums svarbi, suriša ją su kun. Antano Miluko gyvenimu ir jo nenuklytama veikla lietuviybės srityje, ypač čia Amerikoje.

Kunigas A. Milukas, nežiūrint jo darbštumo, niekad nebūtų galėjęs tiek aprėpti, tiek perskaityti ir iširti, kiek jis yra aprėpęs, perskaitęs ir ištyręs, jeigu jis nebūtų turėjęs tokios didelės moteriškos padėjėjos kokia buvo Pranačių Julė.

Čia laikam gal kiltų klausimas, kokie gi buvo santykiai tarp kun. A. Miluko ir Pranačių Julės. Aš pats tą klausimą ilgai svarstčiau. Mano neabejotinas atsakymas: tai buvo santykiai tarp šventotojo ir šventosios.

Po šio mano atsakymo visi vulgariski spėjimai ar įtarimai turi atkristi.

Taip, jeigu aš turėčiau popiežiaus galybę ir turėčiau visus kanonus savo rankose, aš palmčiau Pranačių Julę kaip šventąją į dangų. Ir tai nežiūrint, kad Julė savo raštuose kaskada šurkščiai išsireikšdavo apie šio mūsų gyvenimo begėdiškus vaizdus.

Kun. Miluko santykiai su Julė buvo kaip santykiai tarp Iv. Pranciškaus iš Assizi ir šventos Klaros.

Kunigas Milukas iš savo gyvenimo pabaigą, buvo šv. Pranciškaus vienuolių prieglaudose ar ligoninėse vaikams "kardiakams" kapellonu. Ir tai ne tik atsitiktinis dalykas. Švento Pranciškaus statula su ištiestomis rankomis visuomet pasitikdavo mus vėlai naktį, kai aš kartais parvesdavau kun. Miluką iš jo mažutę trobelę, ties kuria jo šuva Rudis jo telaukdavo.

Laikui bėgant, kilo klausimas apie kardiakų gydymą. Kardiakai atsiradavo tikrai New Yorko "flatuose" be jokios saulės šviesos. Todėl daktarai sumanė išvežti vaikus iš tų "flatų" į Puerto Rico. Ten jiems leido bėgioti nuogiemis saulės šviesoje. Per pusę metų visi vaikai pagijo. Tą žinią aš pateikiau kun. Milukui. Jis tuojau stojo į ginčus su šv. Pranciškaus vyriausia vienuole. Reikalavo, kad mergaitės ir berniukai iki 10 metų amžiaus būtų auginami nuogi. Klausimas buvo išspręstas kompromisu, kad vaikai būtų ne visai nuogi, bet pusiau nuogi. Ir vieną dieną aš nustebau, atvykęs pas kun. Miluką ir pamatęs vaikus kardiakus, berniukus ir mergaites, bežaidžiančius pusnuogius. Jų sveikatą tapo užtikrinta.

Visur čia turėjo įtakos Pranačių Julė.

Dar prieš 1915 metus Pranačių Julė tapo Zvaigždės redaktore ir leidėja. Ji Zvaigždę

KLEOFAS JURGELIONIS

redagavo iki pat pabaigos, po 1924 metų. Oficialiai Zvaigždės leidėja buvo A. Milukas & Co., bet tas Co. susidėjo tik iš Pranačių Julės.

Didžiausias Pranačių Julės veikalas buvo jos knyga "B kelionės po Europą ir Aziją." Pranačių Julė ne tik buvo pirmos rūšies rašytoja, bet ir geriausia to laiko fotografė. B jos kelionės po Europą ir Aziją gražiausia fotografija buvo A. Elzbiotos Milukienės, kun. Miluko motinos.

Pranačių Julės knyga "B kelionės po Europą ir Aziją" turi apie 380 puslapių ir 102 iliustracijas, pačios Julės fotografijas. Tarp kitko čia yra aprašytas Maskvos ir Peterburgo lietuvių gyvenimas.

Kitos svarbios Pranačių Julės parašytos ir išleistos knygos buvo šios: "Laisvosios Lietuvos atkankytų"; "Atsiminimai"; "Lourdes'o švenčiausios Panelės Marijos mėnuo" (pagal prancūzišką lietuviškai parašė Pranačių Julė); "Ne mieste laimė," (prancūziškai parašė Pierre L'Ermite, vertė Julė); "Viešnagė Šeštokuose" (kun. Miluko gimtinė); "Vyskupo Valančiaus darbai."

Pranačių Julės stiliaus, kalbos ir sintaksės pavyzdžiu duodu ištrauka iš jos "gegužinės" aprašymo (Aukros 40 metų sukaktuvių atgarsiai):

"Ar jie dabar girti taip šokinėja?" klausė manęs užkalbintoji.

"Ne, motule," sakau, — jie visi blaivūs."

"Tai turbūt čia visi maskoliai, kad raudonom kelnėm ir raudonais apvadais pasipuošę?"

"Ei, Dieve saugok, kas čia duos maskolius! Tai mūsų kariuomenės įvairių pulkų uniformos," paaiškinau.

"Šitaip! aš maniau, kad ruskiai... Mat nepažįstu, niekad į miestą nenuėinu..."

"Ar iš toli?" klausiu senelės.

"Ne, štai mano trobelė pakalnėje. Čia gyvenu vienul viena su ožkele, kurią pasigavau pamišky. Neturiu nei vyro, nei dukters. Vyras seniai mirė, o dukte, kaip karo mate išvažiavo su Zentu į Rusiją, taip ir nepagrįžo — numirė. Dabar, sulaukusi 85 metų, neturiu nei globos, nei pagalbos. Pernai dvi žydelkėlės buvo parsamdę mano trobelę vasarnamiui. Gerai man tada buvo. Siek tiek primokėdavo ir mane pačią maitino. Turėjau jau keletą šimtų markių susitaupius. Nusipirkau naują prijuostę, skarelę, ir dar atliko 400 markių. Bet kaip įvedė naujus pinigus ir aš norėjau iškeisti savo, man pasakė, kad už 500 markių — gaučiau vieną litą, o 400 nekeičią. Taip ir palikau tuos pinigėlius gulėt."

Atsidusęs, tęsė toliau: "Vai, kaip mums buvo gera pde rusų ir vokiečių" Duoną per langą galėjai matyt, o dabar nėra nei ko pavalgyt. Taip viskas pabrango!..."

"Na, ar norėtumėi, motule, kad vėl ruskis arba vokiečys mūsų šalį valdytų?" pertraukiau. "Ką čia, vaikel, norėsi! Ir ruskis ir vokiečys juk pagonys. Mūsų šalis nors spaudžia, bet vis tik katalikai. Tik kaip atsimeni, kaip seniau būdavo, ir pasizūri iš dabartinį vargą, neiškenti žmogus nepadejavęs. O juk ponis ne šiandien gimęs, pati žinai, kad prie rusų buvome viso ko pilni."

"Ar gali būti, motute?" sakau.

"Tai kur gi ponis gyvenė, kad nežinai?" nustebus manęs klausia senutė.

"Amerikoje," patenkiniu jos žingeidumą.

KAZYS BRADŪNAS, poezijos rinkinio "Moreny ugnys" autorius, kuriam Lietuvos Rašytojų Draugijos Jury Komisija balsų dauguma paskyrė 500 dolerių. V. Maželio nuotrauka

"Amerikoje!... Oi, tu Dievulėli...! Amerikoje!... taip toli! Sako, iš Amerikos daug gėrybių į mūsų šalį privežę, tik kad vargšai jų nei gavome, nei mateme. Vieni pasakoja, kad tik miestų žmonės išsidalinę, kiti, kad išvogę kokie tai bolševikai. Kažin, ar tai tiesa?"

"Nežinau nei aš, močiute, kaip čia atsitiko su tais siuntiniais iš Amerikos. Žinau vien, kad iš ten buvo daug nusiųsta į Lietuvą, ir pinigais, ir drabužiais, ir maistu. Kalkas gavo, o kalkas negavo. Po karo visur bėdos."

"Taigi, vaikel, anot jū — visur bėdos."

"Ar grįši tamsta vėl į Ameriką?" paklausė.

"Taip," atsakiau, "grįšiu." "Mat ir jums čia negerai," lyg užjaučiančiai postringavo. "Gerai, motule, kur nebuvę gerai? Tik, kad turiu daug reikalų Amerikoje, tai reikia ten ir grįžti."

"Na, žinoma, mieste gal ir geriau."

"Bet negalėsiu tamstelės nuo linksmybių, o man rūpi ožkelė. Dieve padėk jums laimingai nuvažiuoti į Ameriką. Taip toli — toli."

Atsisveikinant aš išpauciau jai į delną popierinį pinigą. Purtos, neima tiek daug! esą — visą litą.

"Ir čia gi ne litas, bet 10 litų."

"Dešimts litų! Dievulėli mano, tiek pinigų!"

Istorinė apysaka

KĘSTUTIS BĖGA NUO KRYŽIUOČIŲ

Padėjęs plytą į vietą, Kęstutis aliai kruopelės surinko nuo grindų pabirusius kalkių trupinius. Visą tą ilgą rudens naktį kunigaikštis negalėjo užmigti. Ir šviesi išsilaisvinimo viltis, ir kartus nusivylimas dėl savo bejėgiškumo blaškėsi Kęstučio galvoje: „Vienas neišeisiu į laisvę, reikia, kad kas padėtų. O padėti pirmiausiai gali tik Alpas, bet jis dar toks jaunas! Ar be užteks jam drąsos? Pagaliau ar galiu jį aukoti savo išsilaisvinimui?"

Rytą, kai Alpas atnešė pusryčius, Kęstutis jam tarė:

— Baugu man, sūnau, dėl jūsų visų, kurie norit man padėti. Ar žinai, mano mielas, kas gresia tam, kurį sugaus kryžiuočiai.

— Žinau, tėveli kunigaikšti. Jokios, net žiauriausios mirties dėl tavęs, dėl Lietuvos nebijau. Ir Zaltinis sutiko, kad aš tau padėčiau, nors iš pradžių lyg priešinosi. Tik, tėveli kunigaikšti, mane su savimi į Lietuvą paimk! — prašėsi Alpas.

— Gerai, mielas sūnau, keliausim abu. Tepadedu mums galingieji dievai! — nusprendė Kęstutis.

Jau ėjo aštuntas mėnuo, kai Kęstutis buvo kalinamas nelaisvė. Dienos metu Alpas atnešdavo jam valgyt ar šiaip patarnauti ateidavo, o vakare sargybiniai uždarydavo kambario duris ir prie jų visą naktį būdavo. Baigęs dienos patarnavimus, Alpas užsukdavo į arklides ir paskui eidavo miegoti į priešpilyje esančias tarnų patalpas.

Vienul vienas per ilgą rudens naktis būdavo Kęstutis savo kambaryje. Kai viskas nurimdavo, jis imdavo vosi ardyti užmūrytą angą. Apsidraskydavo ir susikruvindavo pirštus, bet nesiliaudavo atšipusiu kalaviju atsargiai, tyloomis trupinęs mūrą. Kartais tik vieną plytą per naktį išimdavo, o paryčiu vėl jas visas į savo vietą sustatydavo. Dieną atėjęs Alpas rūbuose ar induose išnešdavo plytgalius bei kalkių trupinius ir niekam nematant sumesdavo pilies kieme į šulinį.

Daug naktų išsilaisvinimo vilties žadinamas ardė Kęstutis angą. Pagaliau vieną vidurnaktį, išėmus plytą, pro skylę į kambarį dvelkėlėjo vėsus rudens oras.

P. Tarasienka

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS JURY KOMISIJA laike posėdžio, įvykusio praeitą seštadienį Vienybės namuose. Iš kairės į dešinę: A. Landsbergis, V. Maciūnas, N. Mazalaitė, L. Andriekus, prof. J. Brazaitis, Jury Komisijos pirmininkas. Komisijos balsų dauguma premija paskirta poetui Kazimui Bradūnui už poezijos rinkinį "Morenų ugnys". Premija įteikiama šį sekmadienį. V. Mazelio nuotr.

"Ne, ponute, tiek daug aš negaliu priimti, tai juk turtais."

"Ne, motin, jei nepriimsi tos dovanėlės, tai man gal nesisekt kelionėje. O kaip Papyskyje pasimeksi, tai be jokio vargo sukleisiu," mėginau ją savotiškai įtikinti.

Galy gale, nedrąsiai priėmė.

Ir nudūlino pas savo ožkele.

Ir mano blakstienos sudreko, belydint akimis baigiančią savo skurdų amželį senutę — vienų viena, be globos, be maisto, nelygu atpuolęs nuo medžio paskutinis užsilikęs dar gyvas rudens lapelis.

KOTRYNA GRIGAITYTĖ

Vienas žodis

Manęs nėra.
Galvok, kad numiriau.
Tik nepalieski gintarų,
Juose paliko
Mano kaklo šilima

Išskyrė mus
Mažytė smulkmena
Didžiam žemėlapy,
Išskyrė mus tik vienas žodis —
Lietuva.

Lošimas

Aš pamačiau tavasias kortas
Atošvaistoj peisažo po stiklu.
Jos visos atžymėtos...
Gėdingai pralošiau turtus
Kurių nebuvo,
Ir goduliui tavam užspaudžiau žadą.
Kaip ilgai seks mane
Kerštu pasruvę akys,
Kai aš šypsodama
Nagus sau poliruoju
Ir švilpauju melodiją
Gerų laikų...
O gal sulošime dar kartą?
Pažadu —
Laimėsi tik tada,
Kai kortas perkelsi
Ant mano karsto.

Nudžiugęs kunigaikštis išėmė dar kelias plytas, kurios išsijudino jau daug lengviau. Iškišęs pro spragą galvą, jis pirmą kartą per visą savo kalinimo laiką pamatė danguje šviečiančias žvaigždes. Smarkiai ėmė plakti Kęstučio širdis. Štai tiek svajotas, tiek darbo pareikalavęs kelias į laisvę! Kaip norėjo dabar Kęstutis pavirsti sakalu! Stipriai suplasnotų jis sparnais, aukštai aukštai iškiltų į padanges ir niekieno netrukdomas nuskristų į mylimą tėvynę. Deja, neturėjo Kęstutis sakalo sparnų ir žinojo, kad dar sunkus ir ilgas jo kelias į laisvę. Būdamas atsargus, jis vėl visą angą gražiai plytomis užgrindė ir atsigulęs pirmą kartą per visą savo kalinimo laiką ramiai užmigo.

Rytą Alpui atėjus, Kęstutis pasakė, kad anga, kiek reikia pralįsti, išardyta.

Nudžiugo Alpas:

— Dabar tai jau bėgsim, tėveli kunigaikšti. Aš tik žirgus parūpinsiu.

Kol buvo ardoma siena, Alpas keletą kartų slapta atnešė virvagalių. Iš jų Kęstutis ilgoką ir stiprią virvę susirišo nusileisti nuo sienos ir laikė ją paslėpęs plytomis užstatytoje angoje.

Dabar Alpas ruošėsi vykdyti Žaltinio patarimą ir, pačiupęs kibirą, išbėgo į šulinį vandens. Pasisėmęs jis tartum netyčia svirstelėjo lyg kludamas ir apvertė kibirą. Po to laukė sutarto sakini. Bet nei tą, nei

dar kelias dienas niekas iš sutiktų žmonių jam netarė sutartų žodžių.

Manydamas, kad jo ženklą niekas nematė, Alpas vėl apvertė kibirą. Bet ir dabar tuoj niekas neatsiliepė.

Po kelių dienų rytą, benešant tamsiu koridorium vandenį Kęstučiui, staiga kažkoks sutiktasis užkliudė kibirą, ir Alpas išgirdo skubotą šnibždesį: „Sakalas gali skristi!“ Alpas suprato, kad atėjo sprendžiamoji Kęstučio ir jo paties likimo diena.

Susitarė Alpas su Kęstučiu, kad lauks jo su žirgais anapus griovio ir pašauks jį po pirmųjų gaidžių pelėdos balsu.

Atėjo naktis. Kęstutis, išėmęs tyarkingai sudėtas angoje plytas ir pasiruošęs virvę, nekantriai laukė sutarto ženklą. Tačiau nei po pirmųjų, nei po antrųjų gaidžių, nei per visą ilgą rudens naktį nesulaukė Kęstutis sutarto ženklą. Visur buvo tylu, tik ant pilies sienų retkarčiais garsiai sušukdavo sargybiniai.

Nerimo Kęstutis. „Gal kryžiuočiai sugavo Alpą ar kurį kitą pagalbininką? — vis knietėjo nerami mintis. — Tuomet žlugtų visos išsilaisvinimo viltys. Vėl nelaisvė... o drąsuoliai pagalbininkai paaukotų savo gyvybes.“

Penki stulpai...

(Atkelta iš 5 psl.)

Išpūdinga scena, kur Kreonas kalbasi su Antigone. Jis sako: "Išakiau, kad Eteoklis, karžygiu už tėvynę kritęs, būtų garbingai, su didele pagarba palaidotas. Bet tas kitas, jo brolis Polynikis, kuris iš tremties atsibastė deginti ir savo tėvynę naikinti bei brolių kraujo gerti, tegul, sakau, gul nepalaidotas, neapraudotas ir be kapo. Toks mano įsakymas. Tegul visų pabaikai jo kūną kunys ir juodvarniai drasko. Visų valdinių pareiga yra nepriartinti neklausumui. Žinau, yra būrelis nepasitenkinusių, kurie norėtų prieš mano valią ir įsakymus eiti ir kurie paslaptomis galvas suka, prieš mano valdžią nerimaudami."

Antigonė atsiliepia: "Tavo įsakymas ne iš Dievo. Tokio įsakymo teisybė nepateisina. Ir manau, tavo įsakymai neto klie stiprūs, kad sugriautų neratytuosius ir nesikeičiančius dangaus įstatymus. Juk tu tik žmogus, o tie įstatymai ne vakar dienos ir ne vienadieniai — jie amžini, nors jų tikrosios kilmės išaiškinti ir neįstengiame. Niekas nepasakys, kad atituos įstatymus sulaužiau, nors žinau, kad už tai mirsiu. Aš palaudojau brolių. Ar bereikia man didesnės garbės? Visi pripažįsta mano elgesį garbingu, tik baimė jiems lūpas surakina."

Kreonas taria: "Tu netiesą sakai iš mano pavaldinių niekas taip negalvoja!"

Antigonė: "Galvoja, tik nedrįsta tau pasakyti."

Kreono sūnus tą patį tėvui sako: "B visų girdžių apgailavimą, kad ši nelaiminga mergina skirta mirti tokia žiauria mirtimi — ir neteisingai — už kilnų žygi, brolio palaudojimą. Prašau, tėve, apsigalvok! Argi nėra kokios kitos išeities?"

Kreonas pikta sūnų subara: "Tu manai, kad mano žili plaukai ims pamokas iš tavo jaunų metų?"

Sūnus atsako: "Pamoka gėdos nepadarytų, nes čia ne jaunų ir senų metų klausimas, bet kas teisybė, kas ne."

Kreonas: "Tu manai, tai dora žavėtis neklausumu?"

Sūnus: "Taip, jei tai lydi garbės vertas žygis."

Kreonas: "Reiškia, Antigonės pasielgimas buvo garbingas?"

Sūnus: "Taip visi žmonės sako."

Kreonas: "O nuo kada aš, valdovas, turiu klausyti, ką žmonės sako?"

Prieš nusišūdydama, karalienė ištaria: "Kokių skaudžių nelaimių atneša žmogaus kietas užsispyrimas!"

Lietuvis galėtų sušukti: kiek skaudžių nelaimių pridarė Maskvos kietas užsispyrimas persifiti Lietuvą tarybine respublika! Be abejo, rusai kreoniškai augščiausias gėris yra nebūti, Churchillio posakiu, "direktoriui imperijos iš-"
(Pabaiga 11 psl.)

DR. EUGENIJA GURSKYTE-PAUZIENE, Amerikoje gimusi lietuvaitė, moterų ligų specialistė, visuomenininkė, Neo-Lituanų su-ruoštoje šventėje balandžio 18 d. Detroite, už nuopelnus lietuvi-bei buvo pakelta garbės-filistere.

KUR VASAROTI?

Pasiteiraukite pas vasaraju-
sius d-rės Valerijos Norvaišie-
nės Nidoje, Cape Code.

Ką iš jų išgirsite – tai ne-
bus pasaka, tai bus tik nepilnas
vasaravimo Nidoj atspindys.

Sausi pušynai, atviras At-
lantas, šiltas Golfo srovės vān-
duo, geriausias paplūdimis,
modernūs kambariai, puikus
įvairūs ir gausūs maistas – tai

tik dalis tų malonių apystovų,
kurios sudaro tikro poilsio ir
gerų nuotaikų sąlygas Nidoje.

Vasarvietė veikia nuo bir-
želio 1 d. iki rugsėjo 30 d.

Nepavėluokite užsisakyti
kambarius šiuo adresu: Valerija
Norvaišienė, P. O. Box 367,
West Hyannisport, Cape Cod,
Mass. Telefonai: Hyannis –
SPring 5-3987, Bostonas –
AVenue 8-8079.

MŪRINIAI NAMAI - vienos, dviejų ar daugiau šeimų,
netoli Subway, taip pat APARTAMENTŲ NAMAI
investavimui, teikiantys nuo 10 iki 25% pelno.

Fred Meyer Agency REAL ESTATE
INSURANCE

Jeigu norite parduoti savo namą
tuojau telefonuokite EV 5-3700
ir klauskite MR. DARROW.

2222 PITKIN AVENUE
BROOKLYN 7, N. Y.
COR. VAN SICLEN AVE.

Festival Restoranas ir Baras

VACYS STEPONIS, Savininkas
40 EAST 26TH STREET, NEW YORK CITY
Telefonas MU 3-2928
GERI PIETŪS IR VAKARIENĖ - JĀUKUS BARAS

Salė vestuvėms, susirinkimams ir kitiems parengimams.
LIETUVIŠKIEMS SUĖJIMAMS NEMOKAMAI
Gali tilpti 200 žmonių. Mielai kiekvienas bus sutiktas.

Neolituany šventė Detroite

Detroit, Mich. – Balan-
džio mėn. Detroite įvyko neo-
lituanų šventė. Išplūdingai buvo
paminėtas korporacijos 36 metų
gimtadienis.

Keturi juniorai – M. Gil-
vydytė, A. Gilvydis, M. Gil-
vydis ir V. Radzevičius – buvo
pakelti seniorais. Amerikoje
gimusiai lietuvaitei, turinčiai
nemaža nuopelnų tautinėje
kultūrinėje veikloje, dr. Euge-
nijai Gurskytei-Pauzieniei, su-
teiktas garbės filisterio vardas
ir įteiktos korporacijos spalvos.
Visa gaubė iškilminga ir giedri
nuotaika. Gražų ir jaudinantį
išpūdį paliko, spalvų uždėjimo
metu, visų giedama "Lietuva,
brangi mano tėvyne"...

Jaunuosius senjorus pasvei-
kino tėvūnas filisteris J. Gaižu-
tis. Prieš ir po garbės filisterės
pakėlimo kalbėjo pirmininkas
filisteris V. Griškonis. Pakeltų-
jų vardų kalbėjo senioras M.
Gilvydis. Gražų ir prasmingą
žodį pasakė garbės filisterė,
pastebėdama, kad norint išlikti
įvairių tautų junginyje, būtina
puoselėti lietuviškąją kalbą,
kultūrą, papročius... Po to jai
buvo įteikta baltų lelijų puokš-
tė.

Sveikino žodžiu ir raštu
eilė organizacijų. Iškilmingam
posėdžiui vadovavo pirmininkas
V. Griškonis, šventės dalyvius
supažindindamas su korpora-
cijos siekliais ir veikla. Posėdis
baigtas Gaudeamus...

NEO LITUANAI DETROITE prie vaišių stalo dalinasi išpūdžiais.

Mening dalį atliko trečios
kartos lietuvaitė D. Roy ir Cle-
velando korporantės ir korpo-
rantai, gražiai pašokdami ke-
letą tautinių šokių. Vaisinantis
buvo pasidalinta išpūdžiais,
pašokta ir padainuota. Lietu-
viškos liaudies dainos jaunie-
siems kėlė nuotaiką, vyresnie-

siems priminė laimingas ir
džiaugsmingas studijų dienas
laisvojoje tėvyneje.

Šventėje dalyvavo virš 200
asmenų, daugiausia jaunimo.
Džiugu, kad gausiai dalyvavo
Clevelando, Chicagos, Toronto
ir kitų vietovių korporantai-ės.

VIKTORAS BERŽELIS

White Horse Tavern

PRANAS BRUČAS, Savininkas

BARAS, RESTORANAS IR SALĖ
DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS
86-16 JAMAICA AVENUE
Woodhaven 21, N. Y.
Tel. VIRginia 6-9519

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

PASINAUDOKITE PLAČIAI ŽINOMOS IR GERAI UŽSIREKOMENDAVUSIOS
FIRMOS, SIUNČIANČIOS SIUNTINIUS Į SSSR IR LIETUVĄ PATARNAVIMU

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

Licensed by USSR

BROOKLYN, N. Y. – 1530 Bedford Avenue – Tel. IN 7-6465 ir IN 7-7272

NEWARK, N. J. – 312-314 Market Street – MI 2-2452. MI 2-1681, Bowling Green 9-6992

Per mūsų firmą siunčiami siuntiniai paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. * Visi
muitai apmokami vietoje, mūsų įstaigose. * Prie firmos įstaigų yra krautuvės. * Siunti-
nių pristatymas garantuojamas 100%. Įstaigos ir skyriai atidaryti kasdien nuo 9 v. r. iki
4 v. vak.

78 SECOND AVENUE
NEW YORK 3, N. Y.
ORegon 4-1540

MUSŲ SKYRIAI
1241 N. ASHLAND AVE.
CHICAGO 22, ILL.
Humboldt 6-2818

11601 JOS. CAMPAU AVE.
DETROIT 12, MICH.
Townsend 8-0298

832 NORTH 7th STREET
PHILADELPHIA 23, PA.
Walnut 3-1747

107 SO. VERMONT AVE
LOS ANGELES 4, CALIF
DUnkirk 5-6550

651 ALBANY AVENUE
HARTFORD 6, CONN.
CHapel 7-5164

Norėdami gauti daugiau informacijų reikalaukite mūsų firmos katalogų.

Motery balius Philadelphijoje

Lietuvių Moterų Atstovybė savo veikla gražiai reiškiasi Amerikos miestuose kur tik gali suburti daugiau sviesuolių Lietuvos moterų.

Vienas iš veiklesnių L. M. Atstovybės padalinių yra Philadelphiajioje.

Gražus būrelis. Šiuo metu 53 narės. Darbuotis Lietuvos bitelės. Šių eilučių autoriui teko dalyvauti jų surengtame "kartūnų balijuje" (balandžio 25 d.). Jos skuba, tvarko, sodina svečius ir rūpinasi, kad visi būtų sotūs. Stalai rūpestingai, gražiai papuošti. Gražios gėlių puokštės trijų spalvų (liet. tautinės spalvos) ant kiekvieno stalo.

Balių trumpu žodžiu atidarė Liet. Mot. Atstovybės Philadelphiajioje klubo pirmininkė Juzė Augaitytė, svečiams pristatydama inž. V. Gruzdį, kuris sėkmingai toliau padėjo praversti rūpestingai parengtą programą.

Užkandžių metu svečiai sulaukė malonių staigmenų. Vietinė lietuvaitė Shirley Gedminas (Baigusi Phila. konservatoriją) paskambino solo klasinių muzikos kūrinių. Solistė Anna del Borrello (Italų Kilmės) savo malonių balsu padainavo dvi dainėles Lietuvos kalba: V. Jakubėno "Oi, mergyte..." ir St. Šimkaus "Kur bakužė samantata..."

Solistė del Borrello turi stiprų, kartu ir malonių, dramatinio soprano balsą. Ji lavinasi pas operos solistę J.

Augaitytę (pastaroji ir paruošė ją Lietuvos dainoms).

"Kartūnų suknelė" premijuoti komisija paskyrė premiją jaunai lietuvaitėi E. Pumpulytei (gražių tautiškų juostų takelį). Už gražų rožių valsa premijuota pora — irgi jaunimas (D. Aleknaite ir Norvaiša).

"Kartūnų Balių" reikia laikyti pavyksiu jau vien dėl to, kad iš gauto pelno bus galima padėti Sibire kenčiančiai šeimai (Balfo parinktai). Antra, padarytas dar vienas žingsnis pritraukti daugiau jaunimo pagyventi Lietuvos nuotaika.

Balio pasisekimo nuopelnai tenka ne vien valdybai (J. Augaitytė, S. Salienė, M. Krėvienė, J. Norkienė ir O. Rezninkienė) bet ir visoms narėms.

Baliuje teko matyti svečių ir iš tolimųjų vietovių: Chicago, New Yorko, Doverio (Del.) Pensilvanijos, New Jersey... Ypatinę dėmesį ir simpatiją L.M.A. Phila. klubo narės reiškė savo viešniai L.M. Atst. Tarybos pirmininkei L. Blekukienei, kuri drauge su savo vyru atvyko baliui iš New Yorko.

Baligiant tenka palinkėti L.M.A. Phila. klubui sėkmės ir kartu pageidauti, kad šis "kartūnų balius" būtų tik pradžia ir gražus paskatinimas tokių balių padaryti tradicija, rengiant ją kasmet. Kad vis daugiau jame būtų pritraukiama jaunimo ir įvairių pažiūrų Lietuvos visuomenės,

KĄ SAKO SLA PREZIDENTAS...

(Atkelta iš 2 psl.)

įmokamos per 20 metų. Jei už šią apdraudą narys mokės pilnas duokles ir toliau, vadinasi, po 20 metų narystės, tai tokio nario apdrauda po tam tikro laiko taip pat taps taupomąja suma, ir ja galės pasinaudoti pats narys. Reikalui esant, pats narys galės atsimiti duokles, pradėtas mokėti po 20 metų narystės. Atsimitant duokles nariui, kaip už kokią indėlių banką, bus išmokama 3%. Nelaimės atvejuje tos duoklės su 3% bus išmokamos pašalpgaviui kartu su apdraudos suma. Tai labai naudingas pagerinimas to skyriaus nariams. Jų mokamos duoklės darosi visai panašios į dedamus indėlius bankan. Turėtu pažymėti, kad Susivienijimas yra pats pirmasis daras tokių žymų pagerinimą apdraudoje. Girdėsi, kad ir kitos apdraudų kompanijos rengiasi panašiai tvarkytis su apdraudomis, atsakė dr. M. J. Vinikas.

Baligiant pasikalbėjimą, P. P. Dargis ir dr. M. J. Vinikas atkreipė dėmesį į artėjančią 75 metų Susivienijimo sukaktį. Nors ši deimantinė sukaktis faktiškai bus 1961 metais, tačiau ji bus minima jau 1960 (vykstančiame SLA seime Pitts-

burghe, nes jubiliejiniais metais seimas nesirinks.

Kartu buvo pareiktas pasiūlymas glaudžiu bendradarbiavimu, kurio P. P. Dargis ir dr. M. J. Vinikas susilaukia iš Pildomosios Tarybos, kuopų veikėjų, organizatorių ir pačių narių. Netenka abejoti, kad darnus bendradarbiavimas ir platesnė talka daugiau pasitarnaus pačiam Susivienijimui ir Lietuvos reikalams.

A. ŠAKYS

VIRŠUJE: SLA penktojo apskrities suvažiavimo dalyviai — praeitą sekmadienį, SLA centre New Yorke. Priešakyje: St. Volskis, A. S. Trečiokas, dr. M. J. Vinikas, SLA sekretorius. Toliau matyti: G. Briedienė, B. Spūdienė, L. Virbickas, J. Trečiokienė ir kt.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

• Poetas Jonas Jakštas, nepriklausomybės laikais Lietuvoje plačiai pasklidusių dainų "Baltos burės plazda" ir "Vienišoj seklyčioj" autorius, ilgą laiką neberašęs, dabar vėl rašo.

1959 m. gegužės 30 d. - šeštadienį

NEW YORKO LIETUVIAI SPORTININKAI (LSK ir LAK)
RUOŠIA

TRADICINĮ 1958 METŲ GERIAUSIŲ NEW YORKO
Sportininkų pagerbimo

VAKARĄ - POKYLI

kuris įvyksta sportininko V. STEPONIO naujai įsilygtame
„FESTIVAL“ RESTORANE

40 EAST 26th STREET (prie Madison Ave.) NEW YORK

Svečiai bus sportininkų skaniai pavaišinti
GROS PUIKUS ORKESTRAS

Staliukus (4 ir 8 asm.) užsakyti iki gegužės 29 d. pas:

L. A. K. (D. Averka) EV 2-9790

Vyt. Beleckas EV 2-6440

A. Bagdžiūnas ir Kynastas MI 7-0935

PRADŽIA 8 V. V. ŠOKIAI IKI 2:30 V. R. ĮEJIMAS \$3.50

**VASARNAMIS LAKE HOTEL
BARAS IR RESTORANAS**

Seventh & Park Ave., Asbury Park, New Jersey
Telefonas: PR 4-7788

Atidarymas gegužės 30 d.

Visi kviečiami į atidarymą, kuris įvyksta GEGUŽĖS 30 D. 4 val. p. p. Programoje AKTORIUS VITALIS ŽUKAUSKAS iš Brooklyno ir AKORDIONISTAS CHARLES DAUBARAS iš Philadelphiajioje. Lake Hotel yra geriausiame Asbury Park rajone. Pusantrų bloko nuo jūros ir Monte Carlo Pool. Veikia Lietuvos valgykla, naktinis klubas ir baras. Patogus susisiekimas traukiniais ir autobusais. Savininkai lietuviai.

FIRE - AUTO - LIABILITY - BURGLARY - GLASS PLATE

ROBERT F. NARK

APDRAUDOS SPECIALISTAS

26 Court Street
Brooklyn 1, N. Y.
MAIN 4-6400

700 Caroline Ave.
N. Valley Stream, N. Y.
VALLEY Stream 5-0783

LIFE - HEALTH - ACC. HOUSEHOLD - COMPENSATION

Dorion's MFG'S OUTLET STORES, INC.

148-09 JAMAICA AVENUE JAMAICA 35, N. Y.
(Išlipni Sutphin Blvd. stotyje) Tel. AXtel 7-6082

Mūsų krautuvėje gausite viską kas tik reikalinga
artimiesiems Tėvynėje pradžuginti: vilnonės, šilkinės
ir kitokios medžiagos žemesnėmis kainomis, negu kitur.
ĮVAIRIOS MEDŽIAGOS JŪSŲ NAMAMS: FIBERGLASS ir t.t.
Vienybės skaitytojai perkantieji medžiagas siuntiniais
į Lietuvą gauna 10% nuolaidą.

SIUNTINIAI SIUNČIAMSI Į SOVIETŲ RUSIJĄ

UKRAINĄ, LIETUVĄ, BALTGUDIJĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS
Pasinaudok patikimu, kruopščiu ir greitu mūsų firmos patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., Inc.

135 WEST 14th STREET
NEW YORK 11, N. Y.

Atdara kasdien nuo 9 - 6;
Sekmadieniais nuo 9 - 4.

Licensed by USSR
Tel. CItelsea 3-2583

141 Second Avenue
NEW YORK CITY
Tel. GRámercy 5-7430

39 Raymond Plaza V.
NEWARK, N. J.
Tel. MARKET 2-2877

132 Franklin Ave.
HARTFORD, CONN.
Tel. CHApel 6-4724

900 Literary Rd.
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. TOWER 1-1461

332 Fillmore Ave.
BUFFALO 6, N. Y.
Tel. MOhawk 2674

308 W. Fourth Street
BOSTON 27, MASS.
Tel. ANDrew 8-5040

11339 Jos Campau
DETROIT 12, MICH.
Tel. TOWNsend 9-3980

632 W. Girard Ave.
PHILADELPHIA, 23, PA.
Tel. WALnut 5-8878

Mūsų didžiulė ir patikima firma yra patarnavusi tūkstančiams klientų, visus geriausiai patenkina. Mūsų firma 100% garantuoja siuntinių pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 val. ir adresatą pasiekia per 6 - 7 savaites (oro paštu laike 7 - 12 dienų). Mūsų raštinėse yra didelis pasirinkimas pirmos rūšies produktų. Prašykite mūsų nemokamo katalogo su visomis informacijomis apie muitą ir persiuntimą. Atdara kasdien nuo 9 - 6 v. v. Sekmadieniais nuo 9 - 5 val. p.p.

LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS Baras ir Restoranas

Lietuviškos gamybos pietūs, vakarienės ir užkandžiai.

GERIAUSI GERIMAI PIGIAUSIOMIS KAINOMIS

Salės šokiams, vestuvėms ir kitokioms pramogoms
prieinamomis kainomis. Lietuviškų organizacijų
susirinkimų patalpos nemokamai.

Visais reikalais kreipiamasi į klubo reikalų vedėją

KOSTĄ VAITAITI

280 UNION AVENUE
SPAUDOS KIOSKAS

BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9672

Visame New Yorke nerassite gražesnių
ir patogesnių salių kaip

GRAND PARADISE

Ką nerengtanėte -- koncertą, vestuves, prakalbas ar
šokius -- salėse gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių.

L. MOLIN - REIKALŲ VEDĖJAS
320 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 7-1123

BANGA TELEVISION

V. ZELIENIS, Savininkas

34-23 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

PARDUODAMA ŠU NUOLAIDA:

Televizija, radijas, III-FI fonografai (tape recorders),
oro vėsintuvai, langams ventiliatoriai, dulkių siurbčiai.
40% nuolaida vokiškiems III-FI aparatams.

TAISOMA TELEVIIZIJA, RADIJAS, HI-FI

Darbo valandos kasdien iki 7 v. v. Tel. AP 7-0349

MATTHEW MAŽEIKA, Savininkas

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

8015 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

AP's T. V. Service

ALBERT J. MISIUNAS, Savininkas

TAISOMA TELEVIIZIJA, RADIJAS IR III - FI

Darbas garantuotas Priimama iki 10 v. v.

101-23 112th Street RICHMOND HILL 19, N. Y.
Telefonas Virginia 6-6895

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI

Ivairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gerimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-35 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

NORI PIRKTI AR PARDUOTI
NAMUS - TAIP PAT APDRAUDŲ
REIKALAIS KREIPKIS Į

American Home Realty

84-14 JAMAICA AVENUE
WOODHAVEN 21, N. Y.
(Forest Parkway Stoties)

Tel. HI 1-5220

WILLIAM J. DRAKE
Licensed Real Estate Brokeris

Pagalvok apie savo ateitį, įsiekok tinkamą namą savo šeimai
ir sau. Neatidėliok, bet įsiekok, tad kreipkis į AMERICAN
HOME REALTY. Šiai firmai vadovauja patyręs WILLIAM J.
DRAKE. Jis gerai apytinę pažįsta nes čia buvo kandidatas
į Kongresą.

LIETUVIAMS SPECIALUS PATARNAVIMAS

Šioje firmoje apdrausk savo namus, baldus nuo gaisro.
Apdrausk nelaimingus atsitikimus prie savo nuosavybės.
Mes surandame jums paskola namams.

Hartfordo lietuviai

Gegužės 9 d. Hartforde bu-
vo vaidinamas P. Vaičiūno
"Priskėlimas." Žiūrovų pris-
rinko pilna parapijos salė.
Sunkus penkių mėnesių darbas,
penkių scenų vaidyba, baigėsi
per 5 valandas! Sėdėjome,
žūrėjome, išpojome ir juo-
kėmės! O kartais ir skruostus
suraukę bei galvas pakraipyda-
mi domėjome, kuo baigsis
viena ar kita scena.

Vaidinę: Juozas Rakšys, Al-
dona Kalvaitytė, Vytautas
Zdanys, Marija Plečkaitytė,
Grazina Valavičienė, Juozas
Benešius, Mikas Petrauskas,
Bronė Jucėnienė, M. Palubins-
kas, Algim. Giedraitis, Vl.
Plečkaitis, Zita Blažaitytė,
Vyt. Radikas.

5 mėnesių darbas nebuvo
veltui. B scenos meno mėgėjų
paruošti aktorius nelengva. O
vis dėlto jie vaidino kaip profe-
sionalai. Vaidavo Lietuvos -
liaudies žmones, dvarponius ir
skulptorius...

Žaviai pasireiškė J. Rakšys
vadovaujama ir ilgiausiam
vaidmeni. Žavi buvo ir jo
žmona (A. Kalvaitytė). Taip
pat ir Gigonė (Plečkaitytė), ir
gėlių augintojas (J. Benešius)
tikrai išgyveno savo vaidmenis.
Atrodė, kad režisierius Ipolitas
Tvirbutas nieko nepažūrėjo.
Gal tikrai kankurių aktorių dik-
cija ar tonas nebuvo tiek tobu-
li, kiek režisierius norėjo.

Ir kokia ironija! Penkių
mėnesių sunkaus darbo gražieji
daviniai baigėsi viename
premjeros pastatyme! O šis lie-
tuviškas teatras turėtų būti ma-
tomas ir kitose lietuvių kolo-
nijose.

Ipolito Tvirbuta studijos
aktoriai turėtų pasiekti nors ar-

timesnės lietuvių kolonijas.
Naujojoje Anglijoje.

LIETUVYBĖS BANKROTAS

Apie meną, kultūrą, lietu-
vybės išlankymą kiek mes kal-
bame! Tačiau televizija ir
klubai bei smuklės atima mūsų
laiką ir dolerius. Lietuviškai
kultūrai, lietuviškiems viene-
tams, dramoms studijoms ar
sambūriams, besirūpinantiems
mūsų kultūros reikalais, lietu-
viška "špyga"!

Nuoširdi mūsų padėka pri-
klauso energingam, pasiėven-
tusiui I Tvirbutui ir jo studijos
mokiniam, Hartforde suvaidi-
nusiems dvi premjeras: "Paža-
dėtąją žemę" (1958) ir "Pris-
kėlimą" (1959). VMK

Scottvilės sūriai

Gal niekas tiek rūpestingai
ir švariai netvarko savo gamy-
bos, kaip Paukščiai "Mamytės
sūrių." Su pasididžiavimu pra-
neša gamintojai, kad geriausia,
kas galima, pradėta sūriai gaminti
iš standartinio "grade
A" pieno, kuris šviežias, pilno
riebumo, pasterizuotas ir be
jokių priedavimų. Kiek yra ži-
noma, šio geriausio ir brangaus
pieno sūrių gamybai niekas kitas
nevartoja.

Kad sūriai ilgiau būtų švie-
zi ir be gedimo, dabar yra pa-
kuojami į celofaną. Šiuos sū-
rius ne tik lietuviai, bet ir ki-
ti mėgsta, todėl be Mamytės,
yra išleista į rinką ir su kitais
pavadinimais, kaip Old Euro-
pean Style - Farmer's Cheese
ir Matki Ser. Pirkėjai gali pa-
sirinkti tik sau patinkamą pa-
vadinimą, bet sūriai visi tie
patys. B visur gaunami geriausi
atsiliepiamai.

ALEKSANDRAS ALEKSIS

Amerikos lietuviams gerai
žinomas muzikas ir visuomenės
veikėjas Aleksandras Aleksis.
Šventia 50 metų profesinio ir
visuomeninio darbo sukaktį.
Baigęs konservatoriją Varšuvoje,
į Ameriką atvyko prieš 45
metus. Waterburio šv. Juozapo
parapijoje išvargoninkavo 35
metus. Dabar iš to darbo pasi-
traukė. Ta proga Waterbury
American, amerikiečių laik-
raštis, gražiai aprašo jo veiklą
Amerikos lietuvių tarpe.

Rašoma ir apie sukaktuvinį
koncertą A. Aleksiiui pagerbti.
Koncertas įvyksta ši sekmadienį,
gegužės 24 d., 8 val.
vak., Waterburyje, šv. Juozapo
parapijos salėje.

Kur sūrių dar nėra, visi ga-
lite gauti paštu - parcel. Už
prisiūtus \$5.00 gausite ketu-
rius didelius sūrius; už \$10.00
- devynius. Dėl didesnių ar
mažesnių kiekių parašykite į
fabriką ir jums bus pranešta.

Užsakymus ir pinigus siųs-
kite šiuo adresu: Scottville
Cheese, Inc., Scottville,
Mich. Telefonas: Scottville,
Mich., Plaza 7-3387.

Nuolankiai kviečiame Jus dalyvauti

DIDŽIULIAME, ŠAUNIAME PAVASARIO KONCERTE IR BALIUJE

kurį rengia

"Lietuvos Atsiminimų" Radijo "Rutos" Kultūros Organizacija
Šeštadienį, BIRŽELIO (June) 6 d., 1959 mt.
ŠV. JURGIO LIET. SALĖJE, 180 New York Ave., Newark, N. J.

PROGRAMOJE:

"RUTOS" RADIJO ANSAMBLIS, dir. Algirdo Kačanausko, sudainuos keletą
dainų kurias išrašė ir išleido REQUEST plokštelių bendrovė. "Rutos" Dainos
Ansamblis taip pat dainuos ištraukas iš lietuviškų ir tarptautinių operų.

Solistė LIONĖ JUODYTĖ, kontraltas, sudainuos keletą dainų su "Rutos"
Ansambliu, vieną akompanuojant su gitarų, ir duetų su Ansamblio solistu -
LIUDU STUKU, baritonu.

Rašytojas ANTANAS GUSTAITIS, iš Bostono, skaitys savo humoristinius
eilėraščius ir programoje įtrauks daug juokingų dalykų.

"RUTOS" TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPE, vedama Jadvygos Matulaitienės,
pažoks visą eilę graikčių lietuviškų tautinių šokių.

Dalyvauja ir tarptautinė šokėjų grupė.

Įėjimo mokestis \$1.50

Vien šokiams \$1.25

Šokiams gros Gene Mitchko vad. orkestras, iš New Yorko

Programos pradžia 7 v. v.

Šokiai 9 v. v.

THE ARLINGTON RESTAURANT

LIETUVIŠKAS MAISTAS

COCKTAIL LOUNGE, DINING, DANCING, CATERING
HALL FOR ALL OCCASIONS

385 ARLINGTON AVENUE at HALE AVENUE
BROOKLYN 8, N. Y.

Under BMT Jamaica Line - Norwood Avenue Station

Phone: TAYlor 7-9842

Ona ir Jonas Valaičiai

BARAS IR RESTORANAS

JULIUS DAUGMAUDIS, Savininkas

STIKLINIS BARAS. VIENA GRAŽIAUSIŲ UŽEIGŲ.

273 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVERgreen 4-9533

Winter Garden Tavern Inc.

1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)

Tel. EVERgreen 2-6440

Salė vestuvėms ir
kitokioms pramogoms.
POLAIDOTUVINIAI PIETUS
Pirmos rūšies lietuviškas
maistas prieinamomis kainomis.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

MARY PAIAUIS

337 ST. NICHOLAS AVE.
(Ridgewood)

Kviečia visus atsilankyti, linksmai laiką praleisti ir
su draugais sueiti.

RESTAURANT
BAR & GRILL
BROOKLYN, N. Y.

Phone: EVERgreen 2-9141

REPUBLIC Wine & Liquor Store

MARIJONA IR JURGIS JOKUBAICIAI

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 7-2089

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVERgreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVERgreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

MATHEW P. BALLAS ALB. BALTRUNAS-BALTON
Direktorius Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVIČIUS, Direktorius

410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. STagg 2-4409

FORGIONE FUNERAL HOME

ANTHONY FORGIONE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
9 STAGG STREET BROOKLYN 6, N. Y.
Vėsinamos Kopyčios Tel. EV 8-8331 ir EV 7-3293

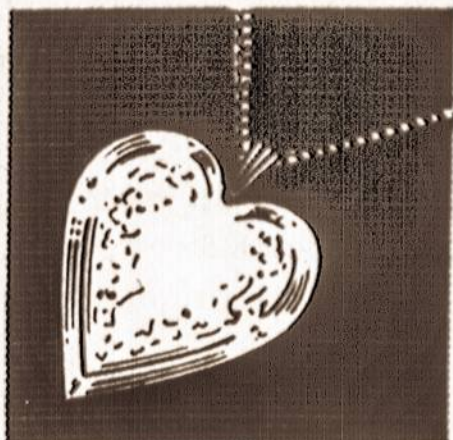
VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

DAINAVO PLOKŠTELES

LIONĖ JUODYTĖ - MATHEWS
solistė, yra įdainavusi ištisą
high fidelity ir stereo plokštelių
albumą - 16 dainų su Ritos
choru. Bleido Request Recording
Company. "Dainos iš Lietuvos".
Galima gauti: J. Ginkus, 495
Grand St., Brooklyne, Lietuvių
Piliečių Klube, 280 Union Ave.
Brooklyne. J. Stukas, 1264
White St., Hillside, N. J.,
Marie Totoraitis - Cohn, 37
Brevort Lane, Rye, N. Y. ir A.
Mathews, 256 Union Ave.,
Brooklyn, N. Y. Užsisakant as-
meniškai arba per paštą.

TWICE Treasured!

GINTARAS
LIETUVOS AUKSAS

Vairiausios gintarinės dovanos
vyrams ir moterims
prieinamiausiomis kainomis
Užsakoma per paštą
AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.

Dėl pasikeitimų BALFO centre

Dėl spaudoje ir visuomenėje pasirodžiusio
didelio susirūpinimo Balfo vykstančiais pasi-
keitimais, pranešame Balfo direktoriams,
Balfo apskričių ir skyrių valdyboms ir Balfo
rėmėjams, kad:

1. Atleidimas Balfo reikalų vedėjo kun. L. Jankaus iš pareigų nuo š.m. birželio 1 d.,
2. suteikimas Balfo reikalų vedėjui kun. L. Jankui "atostogų" nuo š.m. gegužės mėn. 15 d., jam jų neprašant,
3. pakvietimas Balfo reikalų vedėju p. Juozo Brazinsko vietoje kun. L. Jankaus, - yra padaryti be Balfo valdybos žinios ir pritarimo.

Valdybos nariams: kun. J. Pakalniškiui, V. Abraičiui, V. Alksniniui, A. Devenienei ir A. Trečiokui reikalaujant ir Pirmininkui pritarus, š.m. gegužės 27 d. 7 val. vakare šaukiamas specialiai šiam reikalui valdybos posėdis.

V. Abraitis V. Alksnins
Balfo vicepirmininkas Fin. ir užrašų sekr.

PENKI STULPAI...

(Atkelta iš 7 psl.)

barstymo." Todėl visos rusų partijos, net demokratiškiausios, visados ir visur piestu stoja prieš Lietuvos ir kitų kraštų atsiskyrimą. Įdomu, kad 18 milijonų gudų ir 40 milijonų ukrainiečių nepadarė to ką padarė lietuviai, latviai, estai ir lenkai, neminint 40 milijonų musulmonų Vidurio Azijoje ir keleto milijonų kaukazičių.

Prispausdėjo autoritetas, užkores komunistinio imperikalizmo pavidalu "valstybinį klusnumą," kol kas laimėjo. Penkiais stulpais turgavietėje jis išniekina kūnus lietuvių partizanų, kurie savęs nelaiko "maistininkais," kaip jų tokiais nelaiko jų seserys, broliai, tėvai, kaimynai ir visi laisvės mylėtojai visame pasaulyje. Bet tokiu išniekinimu ar nenusidėjo nugalėtojai Antigonės

"nerašytiems ir nesikeičiančioms dangaus įstatymams?" Šių įstatymų tikrosios kilmės gal niekas ir nežino. Bet jų laužytojai nepermaidaujami nubaudžiami. Ties penkiais stulpais turgavietėje laimi ne tie, kurie tuo momentu mano esą laimėtojai.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Tel. APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. NEWton 9-6620

ANTANO IR ONOS KAUNŲ

MAISTO KRAUTUVĖ

Pristatomas geriausias maistas i namus, taip pat parengimams bei baliams, tik reikia paskambinti:
ULster 8-7821 arba EVERgreen 4-5233

52 HUDSON AVENUE BROOKLYN 1, N. Y.

AUGUST P. GUSTAS, Inc. Laidotuvių direktorius

354 MARCY AVENUE

BROOKLYN, N. Y.

TEL. EVERgreen 7-4774

Naujai įrengtos kopyčios yra vos 2 blokai nuo Broadway. Pasiekama, važiuojant BMT, INS traukiniais ir autobusais. Daug vietos automobiliams pasistatyti.

VIENYBĖ

Kan. dr. J. Končius
Balfo pirmininkas, prezidento Eisenhowerio kviečiamas, išvykęs į Washingtoną dalyvauti konferencijoje pabėgėlių reikalais, gegužės 21 ir 22, Baltuosiuose Rūmuose.

Salomeja Mulks-Čerienė
siunčia linkėjimus iš Londono. Būdamą Vokietijoje, Mulks aplankė Albiną ir Aldoną Trečiokus, gyvenančius Frankfurte.

Joan Sopsis,
18 m. amžiaus lietuvaite iš Island Park, L. I., yra Daily News kandidatė laikraščio skelbiamam "tipiškos amerikietės" kontestui. Gegužės 17 d. Daily News, iliustruotame priede, išidėjo spalvotą Sopytės nuotrauką.

Faustas Kirša,
poetas, atvyksta iš Bostono skaityti savo kūrinių šį sekmadienį New Yorke įvykstančiose Lietuvių Rašytojų Draugijos literatūrinės premijos įteikimo iškilmėse.

Zigmas Raulinaitis,
Kario redaktorius, gegužės 19 d. tarnybos reikalais išskrido į Louisiana valstybę.

Aldona Mackevičienė
išskrido dviem savaitėm atostogų į Ispaniją.

V. Milčius,
vieno milijonieriaus laivo kapitonas, mūsų skaitytojas, šiuo metu yra Virginijos salose, iš kur netrukus žada atvykti į New Yorką.

Romas Kezys,
Operetės choro pirmininkas, primena, kad šį sekmadienį, gegužės 24, 6 v. v. Brooklyno Liet. Pil. Klube įvyksta choro pobūvis su koncertine dalimi — ištrauka iš naujos lietuvių operos "Pilėnai" ir t.t. Šokiams gros R. Butrimo orkestras. Be to, bus vaišės.

Domas Penikas
nusipirko maisto krautuvę (Delicatessen) Wilson Avenue, Brooklyne, kur jau prekiauja.

K. Sakalauskas,
lietuvių siuvėjų lokalo sekretorius, praneša, kad gegužės 27 d. 5:30 v. p. p. Unijos patalpose, II Arlon Plāce, Brooklyne, įvyksta susirinkimas, kur bus nominuojami lokalo valdybos kandidatai ir delegato rinkimai.

Amber Guild Ltd.,

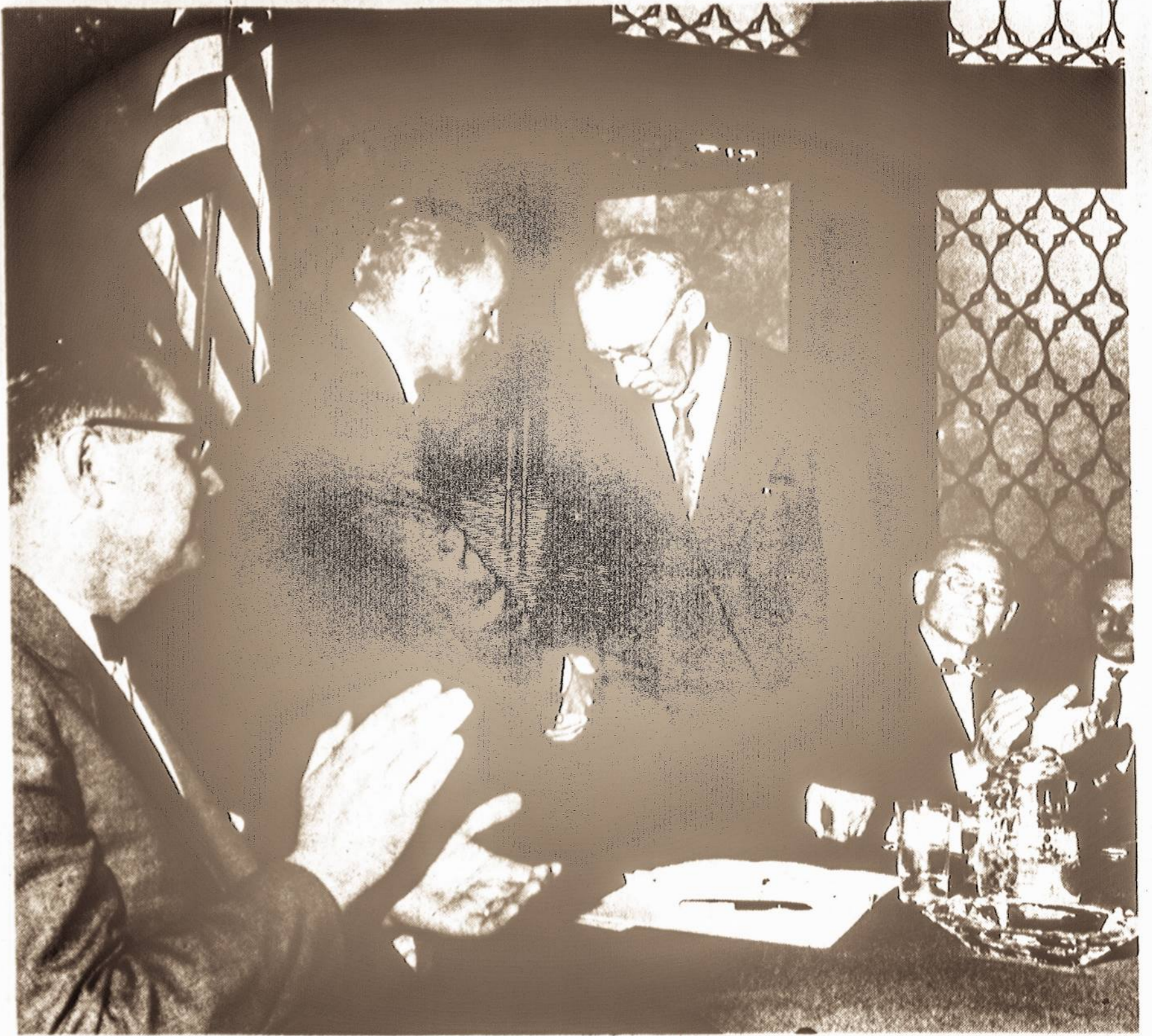
Vienybės namuose išstatė didelį rinkinį gintaro: karolius, apirankes, auskurus ir kt.

LITERATŪROS PREMJOS ĮTEIKIMAS

(plačiau žr. 1 psl.) įvyksta šį sekmadienį, gegužės 24 d., Baltic Freedom House, 131 E. 70th St., New Yorke. Pradžia 6 val. vak. Programoje — oficialioji ir meninė dalis. Po programos — vaišės. Įeinant aukojama 3 doleriai.

APAČIOJE: Praeitą sekmadienį Baltijos Laisvės Namuose, New Yorke, įvykusiame Lietuvių Prekybos Rūmų susirinkime publika atidžiai klausosi neseniai iš Sibiro atvykusio A. Igaunio pranešimo. Priešakyje, pirmoje eilėje, sėdi Valerija Igaunienė, prelegento žmona. Trečioje eilėje, antra iš dešinės, sėdi Julija Puodziukaitienė, Antano Igaunio dukte.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

Praeitą sekmadienį Baltijos Laisvės Namuose, New Yorke, Lietuvių Prekybos Rūmų iniciatyva buvo suruoštas pobūvis, kuriame padarė įdomų pranešimą neseniai iš Sibiro atvykęs Antanas Igaunis. Iš kairės — Konsulas A. Simutis, dr. J. K. Valiūnas, A. Igaunis, Lietuvių Prekybos Rūmų pirmininkas J. Ginkus ir dr. B. Nemickas. Nuotraukoje vaizduojamas momentas, kada A. Igaunis dėkoja susirinkimo pirmininkui dr. Valiūnui už jam įteiktą 100 dolerių dovaną. J. Tysliavos, Jr. nuotr.

Maironio mokyklos vaizdas

Gegužės 9 ir 10 d. d. New Yorke įvykusiame L. B. ir švietimo darbuotojų suvažiavime permažai buvo duota laiko išsikalbėti lietuviškos mokyklos reikalais. Tas klausimas suvažiavusiems mokytojams, ypač dirbantiems tą darbą mokyklose, buvo labai aktualus. Pati klausiausi pranešimų apie mo-

kyklas su įdomumu ir buvau pasiruošęs duoti išsamų pranešimą apie Maironio mokyklą Brooklyne, bet, gavus tuo klausimu kalbėti tik 3 min. laiko (kaip ir visi kiti pranešėjai mokytojai), netekau drąsos tokiu trumpu laiku sukurti mokyklos vaizdą. Todėl rašau, nes mano labai trumpas pranešimas buvo per daug optimistiškas: kaikas galėjo pagalvoti, kad pas mus labai viskas gerai.

Pasistengsiu duoti dabartinį Maironio mokyklos vaizdą.

Mokykla dirba kiekvieną šeštadienį, nuo 9 val. iki 1 val. 5 min., Apreiškimo parapijos mokyklos patalpose. Kiekviena klasė turi atskiras patalpas. Mokyklą globoja Apreiškimo parapijos klebonas kun. Norbertas Pakalnis. Mokyklos kursas išeinamos per 8 metus. Ją lanko 104 mokiniai, dirba 11 mokytojų. Dėstomi šie dalykai: tikyba, lietuvių kalba ir literatūra, Lietuvos istorija, Lietuvos geografija, tėvynės pažinimas, tautiniai šokiai ir dainos. Pamokos ilgumas 45 min. Daroma tik viena pertrauka.

Visi dalykų dėstytojai susipažinę su L. Malėno programa, bet praktiškam darbui vykdyti susidarė savo programos, kurios labiau pritaikytos šių dienų mokiniams, atsižvelgiant į jų amžių ir lietuvių kalbos mokėjimą.

Pamokų lankymas geras. Mokinių skaičius, lyginant jį su New Yorke gyvenančių lietuvių

skaičiumi, — nepatenkinamas. Neįmanoma sukviesti gausaus tėvų susirinkimo.

Pasitaiko, kad, pranešus tėvams apie mokinio netvarkingą pamokų lankymą ir nepažangumą moksle, tėvai nutaria, kad mokykla nenaudinga, ir mokiniui leidžiama mokyti namuose. Dar daugiau skaudžių reiškinų galima būtų suminėti, bet bijau, kad ir spaudoje gali neatsirasti vietos.

Tarp nesėkmių yra ir labai džiuginančių reiškinų. Daugiau kaip pusė mokinių yra labai gero elgesio, puikiai paruošią pamokas, rodą susidomėjimą lietuvių kalba ir savąja tėvyne. Kitas džiuginantis reiškinys — šių mokslo metų prieauglis — 28 pradėdantieji. Prieš 4 metus turėta 4 mokiniai (dabartinė V-oji klasė). Ateinančiais mokslo metais mokykloje bus įsteigta parengiamoji klasė. Į tą klasę bus priimami priešmokyklinio amžiaus vaikučiai.

Kas metai duodame naujų jėgų studentų eilėms.

Dar noriu pasisakyti dėl suvažiavimo. Jame jautėsi didelis skubotumas, ir nebuvo galima panagrinti itin svarbių reikalų. Kai kur buvo leidžiama per ilgai sustoti ir kalbėti kartojant tas pačias mintis. O labai svarbus klausimas — kaip pasiekti lietuvių tėvus leisti savo vaikus mokyti lietuvių kalbos — visai nebuvo paliestas!

ELENA RUZGIENE
Maironio mokyklos vedėja

